

Skilabréf starfshóps heilbrigðisráðherra sem falið var að skrifa drög að frumvarpi til laga um breytingu á sóttvarnalögum, nr. 19/1997.

Með bréfi, dags. 14. september 2020, skipaði heilbrigðisráðherra starfshóp til að semja drög að frumvarpi til laga um breytingu á sóttvarnalögum, nr. 19/1997, í þeim tilgangi að skýra ákvæði laganna um opinberar sóttvarnaráðstafanir á grundvelli fenginnar reynslu af heimsfaraldi SARS-CoV-2 veirunnar. Starfshópnum var falið að skila ráðherra fyrir 1. desember 2020.

Starfshópurinn var þannig skipaður: Sigurður Kári Árnason, yfirlögfræðingur í heilbrigðisráðuneytinu og formaður starfshópsins, skipaður án tilnefningar, Dagrún Hálfánardóttir, lögmaður, tilnefnd af embætti landlæknis, Inga Þórey Óskarsdóttir, lögfræðingur, tilnefnd af dómismálaráðuneytinu, Haraldur Briem, fyrrverandi sóttvarnalæknir, tilnefndur af sóttvarnalækni, Ólafur Baldursson, framkvæmdastjóri lækninga á Landspítala, tilnefndur af Landspítala, Sigríður Dóra Magnúsdóttir, framkvæmdastjóri lækninga hjá Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins, tilnefnd af Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins og Víðir Reynisson, yfirlöggregluþjónn almannavarnarviðs hjá ríkislögreglustjóra, tilnefndur af embætti ríkislögreglustjóra. Starfsmaður starfshópsins var Rögnvaldur G. Gunnarsson, lögfræðingur og staðgengill skrifstofustjóra í heilbrigðisráðuneytinu. Með hópnum starfaði jafnframt Elimar Hauksson, lögfræðingur hjá dómismálaráðuneytinu og Kjartan Ólafsson, lögfræðingur hjá sama ráðuneyti. Starfshópurinn fundaði alls 9 sinnum frá 18. september til 9. nóvember 2020 auk þess sem fleiri fundirnir voru haldnir í minni hópum um einstaka afmörkuð verkefni.

Starfshópurinn var sammála um að afmörkun verkefnisins samkvæmt skipunarbréfi væri fyrst og fremst endurskoðun á IV. kafla laganna og tengdum ákvæðum en að breytingar á stjórnsýslu sóttvarnamála féllu utan verksviðs hópsins. Aftur á móti er það mat starfshópsins að tilefni er til slíkrar endurskoðunar einkum með tilliti til hlutverka embættis landlæknis og sóttvarnalæknis. Þannig kann að vera óheppilegt, í ljósi þeirra umfangsmiklu valdheimilda sem faldar eru sóttvarnalækni og sambands hans og ráðherra samkvæmt lögnum, að hann sé starfsmaður embættis landlæknis og ráðinn af landlækni en ekki skipaður af ráðherra. Enn fremur vakti það athygli starfshópsins að lítið sem ekkert er fjallað um hlutverk helstu heilbrigðisstofnana landsins þegar kemur að farsóttum, svo sem Landspítala. Því telur hópurinn tilefni til að endurskoða stjórnsýslu sóttvarna, eftir atvikum í tengslum við heildarendurskoðun laganna þegar sér fyrir endann á þeim faraldri sem nú gengur yfir.

Starfshópnum var ekki falið að skila sérstakri skýrslu eða tillögum nema í formi draga að frumvarpi. Meðfylgjandi er frumvarp það sem samið var af starfshópnum. Meginefni þess, og þar með tillögur starfshópsins að breytingum á sóttvarnalögum eru eftirfarandi:

- Lagt er til að orðskýringar verði settar í lögin, sbr. 1. gr. frumvarpsins. Með því eru helstu hugtök laganna skýrð nánar, svo sem samkomubann, sóttkví og einangrun.
- Lagt er til að í stað fyrir „yfirlæknar heilsugæslu“ komi „umdæmislæknar sóttvarna“ og að skýrð verði í lögum svæðisskipting sóttvarna, sbr. m.a. 3. gr. frumvarpsins.
- Lögð er til breyting á hlutverki sóttvarnaráðs þannig að skýrt sé að það sé ráðgefandi við mótun stefnu í sóttvörnum og hlutverk þess skarist ekki við hlutverk sóttvarnalæknis, sbr. 5. gr. frumvarpsins.
- Lagt er til að skýrar verði kveðið á um skyldur einstaklinga sem læknir hefur grun um að haldinn sé smitsjúkdómi, sbr. 6. gr. frumvarpsins.
- Lagðar er til breytingar á 12. gr. laganna sem fjallar um opinberar sóttvarnaráðstafanir vegna hættu á farsóttum innan lands. Í ákvæðinu er m.a. lagt til að skýrt verði kveðið á um að sóttkví, stöðvun atvinnurekstrar og útgöngubann séu hluti af opinberum sóttvarnaráðstöfunum. Þá eru lagðar til breytingar í þeim tilgangi að samræma með skýrari hætti framkvæmd sóttvarna og lög nr. 90/2018, um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga, sbr. 10. gr. frumvarpsins.
- Lagt er til í 11. gr. frumvarpsins að þau ákvæði alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar sem fjalla um sóttvarnaráðstafanir sem beita má gagnvart ferðamönnum við komu og brottför milli landa verði tekin upp í lögin.

- Lagðar eru til breyting á 14. gr. laganna þar sem betur er skýrt að þau taki bæði til smitaðra einstaklinga og þeirra sem grunur leikur á að hafi smitast. Jafnframt er málsmeðferð við ákvarðanir um að setja fólk í einangrun eða sóttkví skýrð frekar, sbr. 12. gr. frumvarpsins.
- Lagðar eru til umfangsmiklar breytingar á 15. gr. laganna sem fjallar um meðferð máls þess, sem gegn vilja sínum hefur verið gert að sæta einangrun eða sóttkví, fyrir dómi, sbr. 13. gr. frumvarpsins. Í 14. gr. frumvarpsins er lagt til að tvö ný ákvæði bætist við lögin. Ákvæðin fjalla um rannsókn, úrskurð og kærur úrskurðar vegna þeirra mála sem fjallað er um í 13. gr. frumvarpsins.
- Í 15. gr. frumvarpsins er síðan lögð til breyting á þeirri gjaldtökuheimild laganna sem varðar ráðstafanir gagnvart ferðamönnum. Þar er lagt til að í samræmi við ákvæði alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar verði almennt ekki tekið gjald fyrir ráðstafanir gagnvart ferðamönnum nema að þær séu þeim til hagsbóta. Þá verður í undantekningartilvikum hægt að taka gjald fyrir slíkar ráðstafanir þótt þær teljist ekki til hagsbóta fyrir ferðamenn.

Reykjavík, 11. nóvember 2020.

f.h. starfshópsins,

A handwritten signature in blue ink that reads "Sigurður Kári Arnason". The signature is written in a cursive style and is positioned above a horizontal line.

Sigurður Kári Arnason, formaður.